

III C 423/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie III Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia (del.) Rafał Jasiński

Protokolant: Agata Nowakowska

po rozpoznaniu 13 sierpnia 2020 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa P. J. (1)

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

1. oddala powództwo,
2. zasądza od P. J. (1) na rzecz (...) SA w W. kwotę 4117 (cztery tysiące sto siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 3600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego,
3. nakazuje pobrać od P. J. (1) na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 2462,70 zł (dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt dwa złote i siedemdziesiąt groszy) tytułem wydatków tymczasowo pokrytych z budżetu Skarbu Państwa

III C 423/14

UZASADNIENIE

P. J. (1) wytoczył powództwo przeciwko (...) SA w W. o zapłatę 134.890 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkodę powstałą 1 lipca 2013 r. w wyniku wypadku w pojeździe marki L. o nr rej. (...). Nadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych (pозew – k. 1-3).

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. w W. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany kwestionował powództwo tak co do zasady jak również co do wysokości. Pozwany argumentował, że zgodnie z ustaleniami poczynionymi w toku postępowania likwidacyjnego, szkoda w pojeździe powoda nie powstała w okolicznościach przez niego wskazanych w druku zgłoszenia szkody. Zdaniem pozwanego, uszkodzenia pojazdu nie mogły powstać w zdarzeniu deklarowanym przez powoda jako, że charakter uszkodzeń pojazdu L. wyklucza możliwość ich powstania podczas zjazdu ze skarpy i uderzenia w płytę betonową. Pozwany kwestionował również, aby pozostałości pojazdu powoda posiadały wartość przez niego wskazaną w pozwie tj. 37.750 zł wedle umowy sprzedaży samochodu. (odpowiedź na pozew – k. 36-37v.).

W toku postępowaniu każda ze stron podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. J. (1) jest właścicielem samochodu osobowego marki L. nr rej. (...).

14 czerwca 2013 r. P. J. (1) zawarł z (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia pojazdu, o którym mowa wyżej, również w zakresie AC i następstw nieszczęśliwych wypadków. Zawarcie umowy zostało potwierdzone wystawieniem polisy numer (...). Suma ubezpieczenia pojazdu w zakresie AC została w umowie oznaczona na kwotę 172.640 zł (ubezpieczenie komunikacyjne – k. 8-10).

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia pojazdów - Autocasco obowiązującymi u pozwanego (OWU AC), ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody, powstałe w okresie ochrony ubezpieczeniowej, polegające na uszkodzeniu, całkowitym zniszczeniu lub kradzieży pojazdu wraz z przyjętym do ubezpieczenia wyposażeniem, wskutek wszelkich zdarzeń niezależnych od woli ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do korzystania z pojazdu, z wyłączeniem szkód wymienionych w § 5-7 (§ 4 OWU). W przypadku powstania szkody ubezpieczający, ubezpieczony lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu zobowiązana jest zgłosić szkodę (...) nie później niż w ciągu 7 dni roboczych od daty powzięcia informacji o szkodzie; w przypadku wystąpienia szkody ubezpieczający, ubezpieczony lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu ma obowiązek przedstawić dowody dotyczące zaistnienia zdarzenia i ułatwić (...) ustalenie okoliczności i rozmiaru szkody, a także udzielić wszelkiej pomocy w przeprowadzeniu postępowania regresowego przeciwko sprawcy szkody; ubezpieczający, ubezpieczony lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu ma obowiązek udostępnić (...) wszystkie wymagane w trakcie likwidacji szkody dokumenty dotyczące pojazdu (...); jeżeli ubezpieczający, ubezpieczony lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie dopełniła obowiązków określonych w ust. 2-4, (...) może odmówić wypłaty odszkodowania lub je odpowiednio zmniejszyć, o ile niedopełnienie to miało wpływ na ustalenie okoliczności zdarzenia, bądź na ustalenie lub zwiększenie rozmiaru szkody (§ 25 OWU). W razie szkody całkowitej odszkodowanie ustala się na podstawie wartości rynkowej pojazdu ustalonej na dzień zaistnienia szkody, pomniejszonej o wartość pozostałości uszkodzonego pojazdu (§ 28 ust. 1 OWU). (OWU – Autocasco k.45-50)

1 lipca 2013 r. należący do P. J. (1) samochód, o którym mowa wyżej, uległ uszkodzeniu. P. J. (1) zgłosił szkodę pozwanemu podając, iż jadąc drogą wojewódzką nr (...) z L. w kierunku M., poruszał się z prędkością 60-70 km/h z kierunku L. i w wyniku zajechania drogi przez inny pojazd, zjechał z drogi do rowu po prawej stronie dla jego kierunku jazdy, uderzając w murek betonowy. P. J. (1) zadzwonił do ubezpieczyciela po pomoc w zakresie działania polisy (...). Przyjechał pracownik i wykonał dokumentację fotograficzną pojazdu i miejsca zdarzenia przedmiotowej szkody. Miejsce, w którym miało nastąpić zjechanie do rowu znajduje się pomiędzy znakami ostrzegawczymi o przeszkodzie w pasie drogi w postaci przepustu. (akta szkody – nośnik CD , k.51, akta szkody (...) – nośnik CD, k.73).

W toku postępowania likwidacyjnego w sprawie szkody komunikacyjnej Autocasco z 1 lipca 2013 r. ubezpieczyciel poinformował P. J. (1), że koszt naprawy jego samochodu przekracza 70% wartości rynkowej pojazdu i że szkodę należy traktować jako całkowitą, w związku z tym stosowne odszkodowanie zostanie wyliczone na podstawie różnicy między wartością rynkową pojazdu przed szkodą (172.640 zł – stała suma ubezpieczenia), a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym (79.500 zł). Dokonano oględzin pojazdu. Ubezpieczyciel ustalił wysokość odszkodowania z tytułu szkody całkowitej na 93.140 zł. Samochód został wystawiony na licytację, została złożona oferta zakupu na kwotę 37.750 zł. Pismem z 27 września 2013 r. ubezpieczyciel zawiadomił ubezpieczonego, że po rozpatrzeniu wniesionych roszczeń o odszkodowanie za szkodę powstałą 1 lipca 2013 r. z tytułu ubezpieczenia Autocasco odmawia wypłaty odszkodowania z tytułu zgłoszonej szkody. Uzasadniając to ubezpieczyciel wskazał, że z opinii rzeczoznawcy wynika, iż uszkodzenia pojazdu marki L. nr rej. (...) nie mogły powstać w okolicznościach podanych w druku zgłoszenia szkody. Ponadto pozwany podał, że poszkodowany dwukrotnie odmówił udzielenia wyjaśnień odnośnie przebiegu przedmiotowego zdarzenia, czym naruszył postanowienia umowy ubezpieczeniowej (pismo z 27.09.2013 r. – k.11-12, akta szkody – nośnik CD, k.51).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: opinię biegłego sądowego z dziedziny techniki samochodowej i ruchu drogowego P. J. (2) sporządzoną 25.07.2018 r. (k.246-275), pisemne opinie uzupełniające tego biegłego z 17 stycznia 2019 r. (k.298-301) i z 17 lipca 2019 r. (k.327-329), a także na podstawie ustnych wyjaśnień tego biegłego (k.372-372v.) oraz w oparciu o dokumenty: umowy ubezpieczenia komunikacyjnego (k.8-10), Ogólnych Warunków Ubezpieczenia pojazdów - Autocasco obowiązujących u pozwanego (k.45-50), pisma z 27.09.2013 r. (k.11-12), akt szkody na nośniku

CD (k.51), akt szkody (...) na nośniku CD (k.73) oraz symulacji zdarzenia sporządzonej przez biegłego P. J. (2) na nośniku (k.371).

Za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd uznał pisemną opinię biegłego sądowego A. R. z 6.01.2016 r. (k.86-112) oraz ustną opinię uzupełniającą tego biegłego (k.180-181, k.198-199) uznając je za nieprecyzyjne i niepełne w wielu kwestiach. Biegły co prawda stwierdził, że uszkodzenia pojazdu powoda powstały w innych okolicznościach, w innym miejscu i czasie niż deklarowane przez ubezpieczonego jednak nie wskazał dokładnych przyczyn i argumentacji takiego stwierdzenia, wręcz uznał, że nie znajduje on racjonalnego wytłumaczenia co do okoliczności i przyczyn powstania śladów z miejsca zdarzenia, które określił (k.87, k.100). Biegły nie rozważał również sugestii powoda odnośnie przebiegu zdarzenia tj. o uderzeniu pojazdu w drzewo (k.198). Poza tym biegły był specjalistą w zakresie wyceny wartości oraz kosztów i jakości napraw pojazdów samochodowych, a nie biegłym ze specjalnością z zakresu rekonstrukcji kolizji, wypadków i zdarzeń drogowych.

Sąd uznał, iż opinia biegłego P. J. (2) z 25 lipca 2018 r. (k.246-275) wraz z pisemną opinią uzupełniającą z 17 stycznia 2019 r. (k. 298-301) oraz kolejną pisemną opinią uzupełniającą z 17 lipca 2019 r. (k.327-329), a także ustnymi wyjaśnieniami tego biegłego (k.372-372v.), są wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy. Jest to opinia jasna i fachowa, w przejrzysty sposób uzasadniająca przedstawione w niej wnioski, odnosząca się do wszystkich twierdzeń i zarzutów powoda (pismo z 29.10.2018 r. - k. 285-287, pismo z 11.03.2019 r. – k.316-318, pismo z 27.09.2019 r. – k. 353-354). Biegły P. J. (2) sporządził opinię przy wykorzystaniu specjalistycznej wiedzy z zakresu swojej specjalności, po przeprowadzeniu oględzin miejsca zdarzenia w dniu 20 lipca 2018 r., dokonując pomiarów oraz posiłkując się dokumentacją zawartą w aktach sprawy. Sąd nie miał wątpliwości przy uznaniu znaczącej mocy dowodowej tej opinii. Biegły wskazał, że przeprowadzona przez niego analiza jednoznacznie dowodzi, że 1 lipca 2013 r. nie mogło dojść do kolizji pojazdu powoda w podanych przez niego okolicznościach, a uszkodzenia pojazdu mogły powstać w innych okolicznościach. Biegły zaznaczył, że przebieg zdarzenia deklarowany przez powoda w zestawieniu z wymiarami pojazdu nie znajduje odzwierciedlenia w charakterze i korelacji uszkodzeń. Ponadto biegły zauważył na podstawie załączonych zdjęć wykonanych przez pracownika (...), że można wykluczyć, że samochód zmieścił się pomiędzy znakiem ostrzegawczym a murkiem, raczej musiały w niego uderzyć, a znak na zdjęciu stoi nieuszkodzony. Co więcej, gdyby doszło do staranowania murku, to niosłoby to za sobą innego rodzaju uszkodzenia pojazdu, spód pojazdu nosiłby wyraźne ślady uszkodzeń, koło przednie prawe wraz z oponą powinny być uszkodzone, czego na fotografii nr 13 nie widać. Zdaniem biegłego, przy zakresie uszkodzeń pojazdu powoda, nie mogło dojść również do zepchnięcia murku do rowu. Biegły wskazał również, że błotnik przedni prawy w jego dolnej części nie nosi śladów uszkodzenia jak i próg przedni, a nie widać na nich charakterystycznych odkształceń i zarysowań, co również nie wskazuje na ślady kontaktu z murkiem. Biegły poddał analizie również uderzenie pojazdu w element betonowy murku spychający murek do rowu, wskazując, że w takim wariantcie uszkodzenia pojazdu byłyby bardzo rozległe tj. uszkodzone zostałyby elementy koła, zawieszenie i wiele innych podzespołów w pojeździe. Nadto biegły w sposób przekonujący wyjaśnił jeszcze wszelkie wątpliwości w toku rozprawy. Załączył również do akt nośnik obrazujący dokonane przez niego symulacje zdarzenia, które omówił wyczerpująco na rozprawie 13 sierpnia 2020 r. (k.371).

Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych lub instytutu naukowego (...) w W. (k. 372v). Opinia biegłego P. J. (2) była rzetelna, konkretna, jednoznaczna i dawała odpowiedzi na zadane pytania. W swoich opiniach biegły P. J. (2) jasno wytłumaczył dlaczego opisany przez powoda przebieg zdarzenia z 1 lipca 2013 r. nie odzwierciedla rzeczywistego przebiegu, biegły dokonał rekonstrukcji zdarzenia.

Odnosząc się z kolei do przedłożonej przez powoda do akt ekspertyzy z 9 marca 2019 r. sporządzonej przez rzeczoznawcę P. T. (k.319-321), Sąd potraktował ten dokument jako opinię prywatną, umotywowane i rozwinięte stanowisko strony powodowej, mając jednak przy tym na uwadze, że P. T. nie był specjalistą z zakresu rekonstrukcji wypadków. W żadnym razie nie jest to dowód z opinii biegłego w rozumieniu przepisów k.p.c. Przedstawione przez stronę pisemne stanowisko osoby będącej ekspertem w konkretnej dziedzinie wiedzy, podpisane przez tę osobę, stanowi dokument prywatny i korzysta z domniemania autentyczności określonego w art. 245 k.p.c. Dokument taki nie stanowi natomiast dowodu w zakresie wiadomości specjalnych, których stwierdzeniu służy dowód z opinii biegłego

(art. 278 k.p.c.) (wyrok SN z 9 sierpnia 2019 r., II CSK 352/18). Dokument ten nie podważył skutecznie opinii biegłego P. J. (3), argumenty w tym dokumencie nie dały podstaw do powstania wątpliwości co do wniosków powołanego w sprawie biegłego.

Zeznaniom powoda (k.66-67, k.235-235v.) Sąd odmówił waloru wiarygodności w całości, ponieważ zrelacjonowany przez niego przebieg zdarzenia był sprzeczny z opinią biegłego P. J. (2), którą to opinię Sąd uwzględnił w całości.

Odnosząc się również do wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań pracownika (...), który 1 lipca 2013 r. wykonał dokumentację zdjęciową miejsca zdarzenia i pojazdu, Sąd pominął ten dowód, ponieważ nie było możliwe ustalenie danych tej osoby, mimo zwrócenia się przez Sąd do firmy realizującej zlecenie dotyczącego holowania pojazdu powoda (pismo (...) (...) S. C., A. C. w M. z 18.05.2016 r. – k. 154).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego, w tym w szczególności o umowie ubezpieczenia (art. 805 i następnie k.c.) oraz postanowienia zawartej przez strony umowy ubezpieczenia Autocasco wraz z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia Autocasco, stanowiącymi integralną część tej umowy. W myśl art. 805 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenie zakładu ubezpieczeń polega w szczególności na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 2 k.c.). Z kolei zgodnie z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia Autocasco, w przypadku wystąpienia szkody ubezpieczony miał obowiązek przedstawić dowody dotyczące zaistnienia zdarzenia i ułatwić pozwanemu Towarzystwu Ubezpieczeń ustalenie okoliczności i rozmiaru szkody (§ 25 OWU). Wątpliwości co do wystąpienia przewidzianego w umowie wypadku, a tym samym wątpliwości co do wystąpienia szkody oznaczają, że wątpliwa jest też sama odpowiedzialność ubezpieczyciela.

W przedmiotowej sprawie bezspornym między stronami był fakt, iż w dacie zdarzenia z 1 lipca 2013 r. strony wiązała umowa ubezpieczenia. Pozwany zakwestionował zasadę swej odpowiedzialności powołując się na okoliczność wyłączającą jego odpowiedzialność, zaprzeczając twierdzeniom powoda, jakoby do szkody doszło w okolicznościach przedstawionych w zgłoszeniu szkody. Istota sporu sprowadzała się zatem do ustalenia, czy do powstania szkody doszło w okolicznościach opisywanych przez powoda, a co się z tym wiąże, czy ubezpieczyciel jest zobowiązany do wypłaty powodowi odszkodowania w związku z tak powstałą szkodą.

Powód w zgłoszeniu szkody podał, iż w wyniku zajeżdżenia drogi przez inny pojazd, zjechał z drogi do rowu po prawej stronie dla jego kierunku jazdy, uderzając w betonowy murek. Następnie podczas przesłuchania w niniejszej sprawie wskazywał, że podczas spadania do rowu samochód ściął jedno drzewo. Z opinii biegłego sądowego P. J. (2) wynikało natomiast, iż mając na uwadze zakres i charakter uszkodzeń oraz gabaryty pojazdu, do wskazanych przez powoda uszkodzeń pojazdu nie mogło dojść w okolicznościach podanych w zgłoszeniu szkody. Przeprowadzone przez biegłego oględziny miejsca zdarzenia, dokonane pomiary oraz wykonana i szczegółowo omówiona symulacja ruchu pojazdu nie potwierdziły możliwości przebiegu zdarzenia w warunkach opisanych w zgłoszeniu szkody. Biegły szczegółowo przeanalizował uszkodzenia elementów pojazdu powstałe na skutek manewrów i zetknięcia się z przeszkodą podczas zdarzenia deklarowanego przez powoda. W tym zakresie biegły przekonująco uzasadnił, że niektóre elementy nie mogły w trakcie wypadku zostać uszkodzone. Biegły przeanalizował bardzo dokładnie zdarzenie i powstałe uszkodzenia w różnych aspektach, w kolejnych opiniach uzupełniających odnosił się szczegółowo do zarzutów powoda, umotywował swoje ustalenia w sposób logiczny i przekonujący i nie sposób nie zgodzić się z tak poczynionymi przez niego ustaleniami.

Powód nie udowodnił zatem, iż uszkodzenia pojazdu powstały w okolicznościach przez niego opisywanych. W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd uznał, że pozwany wykazał okoliczność, na którą się powoływał, jednocześnie

uwalniając się od odpowiedzialności. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że uszkodzenia na które wskazuje powód nie powstały w okolicznościach podanych w zgłoszeniu szkody.

Na tej podstawie Sąd uznał, że powództwo P. J. (1) o odszkodowanie na podstawie art. 805 k.c. w zw. z § 25 ust. 3 i 6 OWU podlegało oddaleniu.

Sąd nie podzielił stanowiska strony powodowej, że postanowienie wzorca umowy na które powoływał się ubezpieczyciel w odmawiając wypłaty odszkodowania stanowi klauzulę abuzywną. Sąd dostrzega, że każdy może mieć subiektywny odbiór przebiegu zdarzenia, zaburzenia postrzegania w chwili powstania szkody, bądź też odmienną ocenę przebiegu zdarzenia. Niemniej jednak w toku postępowania likwidacyjnego przed ubezpieczycielem lub w toku procesu sądowego powinny być znane przyczyny powstania szkody i przebieg wypadku ubezpieczeniowego, albowiem ubezpieczyciel nie odpowiada za wszelkie szkody ubezpieczonego. Przedstawienie prawdziwych okoliczności powstania szkody lub też możliwości odtworzenia sposobu powstania szkody stanowi fundament zasady lojalności kontraktowej stron w stosunku ubezpieczenia. Wiedza na temat przebiegu zdarzenia pozwala ubezpieczycielowi na możliwość obrony przed okolicznościami wyłączającymi jego odpowiedzialność, czy też kierowania roszczeń regresowych w stosunku do rzeczywistych sprawców szkody. Jednocześnie zarzut oparty o kwestionowane postanowienie umowne ma charakter wstrzymujący a nie niweczący, co oznacza, że w przypadku gdy ubezpieczony poda prawdziwe okoliczności uzasadniający wypłatę odszkodowania, świadczenie to powinno zostać wypłacone. Nie bez znaczenia pozostaje również to, jaka byłaby ocena prawna, gdyby postanowienie to zostało wyeliminowane z treści umowy. W ocenie Sądu ubezpieczyciel mógłby domagać się uzyskania od ubezpieczonego przedstawienia prawdziwych okoliczności zdarzenia, a w przypadku odmowy wykonania tego obowiązku mógłby odmówić wypłaty odszkodowania do chwili powzięcia wiedzy na temat przebiegu wypadku. Umowa ubezpieczenia opiera się na szczególnym zaufaniu i wzajemnej lojalności kontrahentów (tzw. kontrakt najwyższego zaufania). Stosownie do treści art. 815 § 1 k.c. na ubezpieczającym ciąży obowiązek rzetelnego informowania ubezpieczyciela o wszelkich okolicznościach mających znaczenie dla oceny ryzyka ubezpieczeniowego, o które ubezpieczający został zapytany (tzw. obowiązek deklaracji) (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 stycznia 2013 r., I ACa 802/12).

O kosztach procesu Sąd postanowił na podstawie art. 98 k.p.c. nakładając na powoda obowiązek zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu w wysokości 4117 zł, na które składały się: opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, zaliczka wpłacona na poczet biegłego 500 zł (k.68v.) oraz kwota 3600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w związku z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Nadto Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie 2.462,70 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa w związku z wydanymi w sprawie opiniami biegłych sądowych (714,50 zł – k.113, 133,44 zł – k. 276, 787,20 zł – k. 311, 826,56 zł – k. 349).

Z powyższych względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)